

Виходить во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы крѣмъ рускихъ святыхъ) о 4-омъ годъ попох. Литер. додатокъ „Библиотека нѣзнам. повѣстей“ виходить по 3 почат. аркуша кожного дня: го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.

Редакція, администрація и экспедиція подъ Ч. 44 улицы Галицка.

Вѣс хлосты, посылки и рекламации належить пересылати по адресу: редакция и администрация „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

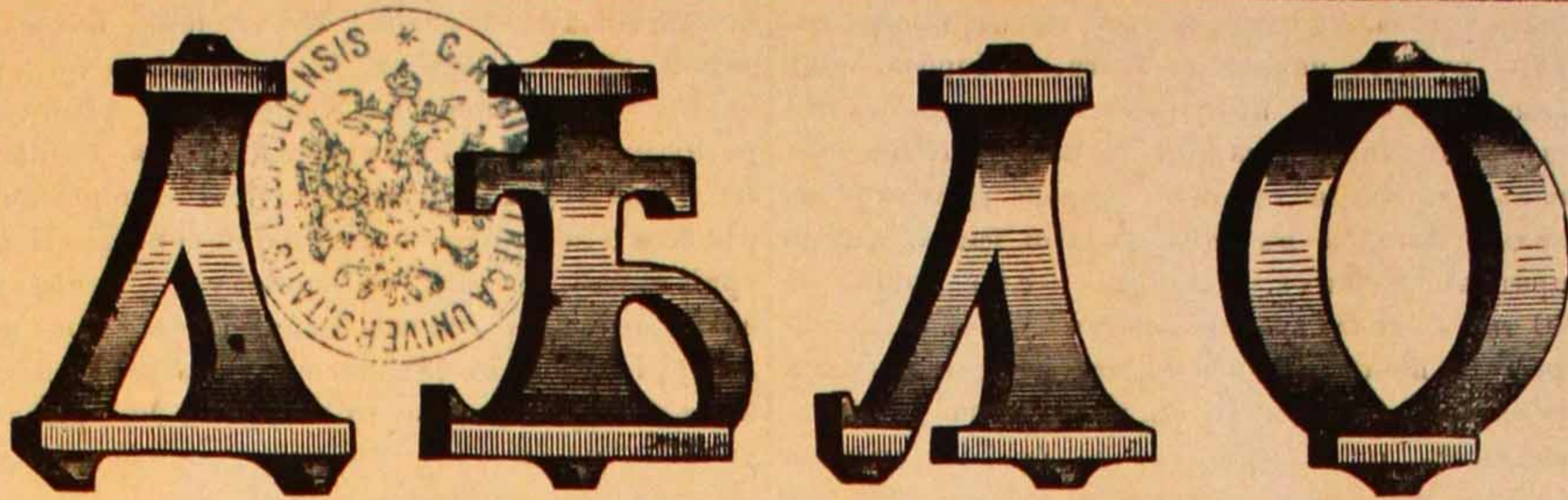
Рукописи не возвращаются только на попереди застережень.

Поодинокое число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошения принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. бѣгъ одною строчкою початкомъ.

Рекламации неопечатаной вѣдѣть отъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (наилучше почтовымъ перекладомъ) до: Администрации часописи „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:

на цѣлый рокъ . . . 12 вр.	на цѣлый рокъ . . . 12 рубл.
на полъ року . . . 6 вр.	на полъ року . . . 6 рубл.
на четверть року . . . 3 вр.	на четверть року . . . 3 рубл.

„Библиотека“: отъ дол. „Библиотека“:

на цѣлый рокъ . . . 16 вр.	на цѣлый рокъ . . . 16 рубл.
на полъ року . . . 8 вр.	на полъ року . . . 8 рубл.
на четверть року . . . 4 вр.	на четверть року . . . 4 рубл.

на самы додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . вр. 5-	на цѣлый рокъ . . . 5 рубл.
на полъ року . . . вр. 2-50	на полъ року . . . 2 р. 50к.
на четверть року . . . вр. 1-25	

Для Заграничь, окрѣмъ Россій:

на цѣлый рокъ . . . . . 15 вр.	
на полъ року . . . . . 7-50 вр.	
на четверть року . . . . . 3-75 вр.	

отъ дол. „Библиотека“: на самы додатокъ:

на цѣлый рокъ . . . 19вр.	на цѣлый рокъ . . . 6 вр.
---------------------------	---------------------------

ВП. Читательвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ ъ=ji, ђ, ѣ=i, и (въ оереднѣи и на кѣнци слѣвъ)=ы, и (на початку слѣвъ и по самогласныхъ) = i, ђ (на початку слѣвъ) = vi.

Въ 1883 роцѣ виходить „Дѣло“ три разы на тыждень, що вторника, четверга и суботы. Условиа предплати поданы на заголовнѣи листѣ. Тамже подана такожъ предплата цѣна „Библиотеки найзнаменитшихъ повѣстей“.

Голосъ передъ выборами.

(Статія надблана)

Зъ часописей довѣдались мы, що во Львовѣ укониституованъ передвыборчій рускій комитетъ центральный, алоžený въ представи- тельствѣ обохъ партій. Побно троха, але хвала Богу и за тов. Польскій комитетъ о много насъ выпередили. Досѣды, дорого окупленіи, пішли въ непамять...

Забираючись до акціи политической, выпа- дае намъ приглянутися той нашій дотеперѣ- шной мизеріи, котру мы силувалися назвати „житіємъ политичнымъ“, и ствердити, що въ политичѣ житье — то сила и одушевленіе, а немѣть и рѣвнодушнѣсть — то мизерія, хороба. Пора оглянутися за лѣкомъ.

Насампередъ годѣ не признаются до сорому, що мы дали выперести противникамъ въ ре- презентатіи въ державнѣи и красѣи закон- одательнѣи тѣлѣ, въ репрезентатіи повѣто- выхъ, а гдетуда навѣтъ въ громадскихъ, — що мы не умѣли выборцамъ нѣчого такого поддати, що отвернулобы имѣ смакъ отъ ко- вбасъ и иныхъ трактamentѣвъ. Се зовѣмъ та- прирѣдний обѣтъ, чтобы Русскіи мужикъ не ремѣснилъ выбирать собѣ заступникомъ пана, шляхтича Поляка, до котрого мѣщанинъ має традиційне недовѣрѣе, а селянинъ недовѣрѣе и неохоту. Когожь за се винувати? Чи выбор- цѣвъ, чи пана-шляхтича, чи насъ?

Выборцѣвъ найменше, бо и они предѣвъ въ разѣ мимѣ агитатіи противникѣвъ выбрали своихъ-Русинѣвъ. Съ часомъ доперва, народъ набравши пересѣдченя, що праця ёго заступ- никѣвъ ялова, — чи то для недовѣрѣи силъ ip шшего, чи для незрозумѣня народныхъ ин- тересѣвъ, чи для неспособнѣости тыхъ заступни-

кѣвъ, — сказавъ собѣ: „нема намъ користи- помочи отъ нашихъ“, або: „не поможе намъ нѣчого и нашъ“, а дальше ставъ рѣвнодушно приелухуватися и приглядатися даремному та безуспѣшному борыканю кѣлькихъ патріотѣвъ при выборахъ. Шляхту-Полякѣвъ винувати може хиба той, кто не знае, що политика не годуваетъ сентиментализмомъ. Выходить отже, що вина лежить таки на насъ самыхъ.

Рѣвнодушнѣсть и пасивнѣсть народу — то початокъ нашей програои. Перекупства, те- роризмъ булыбы немѣжливими, а бодай не такъ цѣльними, колибы народъ не бувъ ставея рѣвнодушнымъ на тов, кто буде выбранный. Кто знае натуру нашего народа, той не за- перечить, що ёнъ способный загрѣтися и одуше- вится до вытравлѣости въ борѣи не только здобутымъ успѣхомъ, але навѣтъ самою надѣ- вою на успѣхъ. Апатія наша, оспалѣсть и не- смѣлобѣтъ въ агитации, недостаца организациі и реальной програмы, — се причина того, що народъ рѣвнодушнѣвъ, увавъ на дуеъ и давѣя перекупувати, тероризувати, и — болѣстно сказати — ставея недовѣрчивымъ и противъ найцирѣвнѣихъ.

Кто хоче загрѣвати, одушевляти другихъ, той муситъ самъ подостаткомъ вытворювати въ собѣ тепа-жару. Мы, правда, грѣлися, — але въ безхосенныхъ спорахъ мѣжь собою, мы сварилися за буквы, мы съ нечуваною ваѣло- стью стиралися въ партійныхъ борбахъ, — але не вытерли искры животворячѣо тепла. Сторѣна сильнѣиша повагоа официально-ру- ского авторитету заморозила тепло, погасила жаръ, выѣсивши на официально-русскомъ пра- порѣ негацию и убавши самосвѣдомѣсть на- циональну. Отъ тогда загаль руской интелли- генциі страшилъ патріотичне одушевленіе и ревнѣи, — болѣшнѣсть пошла въ апатію, про- чіи въ горячковый сонъ, въ котромъ имѣ ма- ячилося о „мессіи“. Противники нашіи заразъ прозвали вѣхъ насъ „москалями“, „шивма- тиками“, подорвали въ горѣ доверѣи до ру- ского духовенства и народа. Незавидне було наше положеніе! Не маючи отваги накиненыи намъ „катицизмъ патріотичный“ приняти за свой, анѣ не маючи отваги прилюдно и рѣ- шучѣо его выперести, мы, очевидно и зовѣмъ прирѣдно, мусѣли приеѣти и унасти на дуеъ. И се то причина нашей оспалѣости, несмѣлобѣи и вычачио неуспѣшности нашихъ порывѣвъ.

Мѣжь тымъ споры партійныи не прити-

кли, о сконсолидованю силъ не було що и ду- мати. Верховодача стороѣна зъорганизувавшыся въ товариство политичне, проскрибувала яко ренегатѣвъ тыхъ, що стояли на основѣ само- стѣиности національной. Поставивши негацию яко програму — умертвила цѣлу организацию...

Безъ позитивной програмы политической жили мы ажъ до памятного вѣча народного во Львовѣ 1880 р. Тамъ ватлѣла перша искра животворяча. Проскрибованіи выступили яко сила организуюча, съ програмою живою, ре- альною, — и духъ оживѣ въ рускихъ роди- нахъ и кружкахъ. Почалася реакція противъ накиненого „катицизма патріотичного“. Герѣи вѣча ставъ живымъ словомъ єднати прихиль- никѣвъ для живои идеѣ въ новѣмъ органѣ „Дѣло“.

Свѣдомѣсть національной самостѣиности руского народа при вѣрности династиі и като- лизицизмови, почутѣе свои чести народнои и своихъ правъ природныхъ, — се правила вѣ- ры „нового катицизма патріотичного“. Про- грама нашего патріотизму: боронити правъ природныхъ и свободъ конституційныхъ ру- ского народа по при автономію краю, дорого національной прѣвѣтыи и экономичными ре- формами выбороти для народа лучший условиа быту соціального и политичного, и съ прапо- ромъ демократизму змагати до федераціи на- родѣвъ въ политичѣи и съ прапоромъ правды до культуры.

Не только мы самі, але и свѣтъ потре- буе знати: „кто мы“ и „чтого хочемо“, — на чѣмъ стоимѣо и куда идемо. Наша програма ясна, но треба съ нею и смѣло выступити.

Опираємося на той неврушенной правдѣ, що народъ рускій отрубный отъ польского и росейского и кажемо голосно, що хочемо бути Русинами и только Русинами, не солидаризу- ючиъ анѣ съ „опольщителями“, анѣ съ „об- русителями“... У насъ нема жадныхъ тавныхъ аспирацій, хочемо только свободного житя ру- ского. А понеже австрійска конституція гва- рантуе намъ условиа свободного развою житя руского, — то не манитъ насъ анѣ екстерми- наційный Катковско-Аксаковскій панславизмъ, анѣ не энтузиазуемъ омигархією польского шляхетчины; — залежитъ намъ на силѣ и повазѣ австрійской конституційной державы. Тутъ дыхаемо лекше, якъ було колисъ подѣ „бѣлымъ славянскимъ орломъ“, и все таки лекше, якъ дыхають нашіи братя нынѣ подѣ

„бѣлымъ славянскимъ царемъ“. Мы „уніяты“ и хочемо бути въ уніи съ католицизмомъ. Пѣймаемо католицизмъ иначе, якъ польска псевдо-католицка праса, не выключаючи навѣтъ клерикальной. Мы въ католицизмѣ глядимо идеѣ, пѣймаемо его высоке значеніе всевѣтне и его мисію культурну, але будемо боронитися, чтобы уніи не повѣрѣвано, не понижувано до средства польонизациійного. Уніа съ Римомъ при чести, свободѣи автономіи церкви руской и при неврушимѣости славянско-русскихъ при- кметѣ въ организациіи гьерархіи, въ ритуалѣи и въ обрядѣи, — то складова часть нашей цер- ковно-политичной програмы.

Яко народъ жиючий, свѣдомый свои са- мостѣиности, мы свѣдомы и чести нашей на- родной. Маемо рацію и право до житя и до роввою нашихъ силъ и то право уважаемъ яко ласку природы, а не яко ласку паньску, — тожъ рѣшучѣо откидаемо всяке понижуюче трактова- нье, не пріймаемо милостивѣи, и жадемо того, що намъ належится. Нѣ Стадїонъ насъ не сотво- ривъ, нѣ гр. Борковскій насъ въ лица землѣ не змѣвъ, не жїемо для парады анѣ для окра- сы красвого гербу, и жити не перестанемо, хочбы на гербѣ яко символъ „ehora i hora“ намалѣвано. Кто хоче съ нами яко народомъ о „modus vivendi“ уладитися, чи нашу при- хильнѣсть для свои справы позыскати, той муситъ нашу честь народну пошанувати, му- ситъ рахуватися съ тымъ, що мы свѣдомы нашего достоинства народного. Жиючи яко народъ маемо въ природѣи права яко народъ, права, котры анѣ передавати не дадутся, анѣ переогосувати. Въ оборонѣ тыхъ правъ свя- тыхъ ставемо, той идеи силы нашіи жертвуемъ, бо то подстава нашего быту, то пытанье житя чи смерти. Жїемо въ конституційной державѣи и то не яко бездомнѣи скитальцѣи-цыганы, але яко народъ „glebae adstrictus et contribuens“. — тожъ нѣкто не може намъ заперечити права ужи- ваня свободъ конституційныхъ. Вызнаемо засаду, що въ пытаньяхъ национальныхъ засадничихъ, о кѣлькѣ они рѣшаються въ дорозѣ конститу- ціійной законодавства, не представителѣ курій интересѣи чи ставѣвъ, але представителѣ кур- іей национальностей голосувати повинныи. Ми- мо того, що насъ майоризуютъ, намъ залежитъ на удержаню и разширеню свободъ конститу- ціійныхъ, такъ якъ каждому народови, що по- ставивъ поступъ и культуру яко мету своего житя. Яко средство уважаемо автономію и бо-

ПОЭЗИИ ПРОЗОЮ

Ивана Тургенева.

(Дальше)

NECESSITAS-VIS-LIBERTAS.

(Горорѣвъ ба).

Высока, кощана старуха, желѣаного лица и нерухомѣо-бездушного поглядѣу, иде великимъ крокомъ и сухою, якъ ломака, рукою попы- хае передъ собою другу жѣнщину. Жѣнщина великаньского росту, могуча, повна, съ муску- лами якъ у Геркуля, съ маленькою головою на карку тура, и слѣпа, попыхае въ черги малу худу дѣвчинку. Одна лишь дѣвчинка видюща; операся она, звертася назадъ, под- носитъ худорлявй, гарнй руки; лице ви ожи- влене выражае нетерпѣливѣсть и отвагу... Не хоче слухати, не хоче ити, куды ви попыха- ютъ... а однакъ муситъ бути послушною тай ити.

Necessitas-Vis-Libertas.

Кто хоче — най толкуе.

КАПУСНЯКЪ.

Бабѣ, вдовѣ умеръ сынъ, двайцятилѣт- ный одинакъ, найпершій робтникъ въ цѣлѣмъ селѣ. Панѣ, властителька тогожъ села, дѣна- ласъ о нещастю бабы тай пошла отѣждати ви въ день похорону. Застала ви дома. Баба сто- яла середъ хаты, коло стола и не спѣшила; єдностранымъ рухомъ правои руки (лѣва ви- сѣла нерухомѣо) черпала капустакъ въ закоп- ченого горшка и ѣла ложку за ложкою. Лице ви запалѣло и почорнѣло; очи почервѣли и

обухли... але держалася просто та супокѣио, якъ въ церкви. — „Вже! — думала панѣ. И она може ѣсти въ такой хвилѣ... якѣжь она вѣи неокресанй!“ И пригадала собѣ тогда панѣ, якъ страшила кѣлькѣ лѣтъ тому девяти- мѣсячну донечку, зъ журбы отмовила собѣ прїемности вайнати прегарну „вилю“ коло Пе- тербургѣи и цѣле лѣто провала въ мѣствѣ. А баба ѣла дальше капусякъ. Наконецъ панѣ не выдержала. — Тетяно! отозвалася... Зми- лудейся! Я дивуюсь! Чи ты не любила своего сына? Якъ могла ты не втратити вкусу? Якъ можешъ ѣсти сей капусякъ!

— Василько мой умеръ, — тихо отпо- вѣла баба — и вѣданный въ болю слѣзы по- пляли зновѣ по запалѣхъ щѣкахъ. Видно, що мой конецъ вже настѣвъ: за житя аняли менѣ голову. А капусякъ — по щожъ має марну- тися: тажъ ёнъ посоленыи!

Панѣ вдвинула лишь раменами—и вый- шла. Тажъ едѣла була для ней така дешева.

ГОЛУБЕ ЦАРСТВО.

О, голубе царство! О синѣ-цвѣтне цар- ство свѣтла, молодѣости и счастья! Я бачивъ тебе... въ снѣ. Було насъ кѣлькѣхъ на гарнѣи лѣди. Лебединою грудѣю бѣлѣли раздуханй вѣтрила подѣ играючими флагами. Не знавъ я, кто были мои товаришѣ, але цѣлымъ сво- имъ существомъ чувъ я, що были они такожъ молодѣи, веселѣи и щасливѣи, якъ я. Я не звер- тавъ навѣтъ бачности на нихъ. Бачивъ я до- около только безкрае голубе море, цѣле вкрыте дрѣбною филѣю золотѣи ряски, а надъ головою такжежъ безкрае, такжежъ голубе небо, а по нѣмъ торжественно, и неначе умѣхаючись, посува- лася лагѣиє сонде. И помѣкъ нами инколи

выбухавъ смѣхъ, звучный, радѣстный, якъ смѣхъ боѣвъ! Або въ чѣихъ губъ наравъ вы- лѣтали слова, стихи, повнѣи чудовои красы и одушевленной силы... Здавалосъ, що само небо отповѣдало имѣ отгономомъ, а доокола море дрожало спѣвчутьемъ... А оттакъ зновѣ слѣдувала тишина. Нуряючись легко въ мяг- кой филѣ, плыла наша скоро лодка. Не вѣ- теръ ви гнавъ; управляли нею нашй власнй играючй сердца. Плыла, куды мы забажали, послушно, наче жива. Стрѣтили мы зачаро- ваныи острова, на полѣи прѣворчастѣи острова съ отблескомъ дорогихъ камѣнѣвъ, рубинѣвъ и шмаргадѣвъ; єднѣи въ нихъ обѣспали насъ дощемъ бѣлыхъ рожекъ и конваліи, въ иныхъ наравъ врѣшались радужнѣи, довокрылѣи птахи. Птахи кружыли надъ нами, рожекъ и конваліи тонули въ жемчужной пѣнѣ, що повзалася по гладкихъ бокахъ нашей лодки. Вразъ съ цвѣ- тами и птахами долѣтали до насъ солодкй, солодкй звуки... здавалосъ, що чутно було жѣ- вѣнои голосѣи... И все доокола: небо, море, ко- лыханье вѣтрилъ въ горѣ, шумъ струѣвъ за кермою — все говорило о любви, о блаженнѣи любви! И та, котру каждый въ насъ полюб- ивъ, була тамъ такожъ... невидима и близъ- кая... Хвиля ще, а заяснѣють ви очи, зацвите ви умѣхъ... Рука ви ухопитъ твою руку и потягне тебе за собою въ неуваждаемый вѣколѣ рай! О голубе царство! Я бачивъ тебе въ снѣ.

СТАРЕЦЪ.

Настали днѣ темнй, тяжкй... Вла снѣи страданя, страданя людей дорогихъ, холодъ и сумракъ старѣости. Все, що ты любивъ, чѣму отдалася бесповоротно. — щезае и гине. Подѣ гору выпала дорога. Щожъ робити? Жури-

тисъ? Сумувати? Анѣ собѣ, анѣ инымъ тымъ не поможешъ... На усохачѣи, покученѣи деревѣи листѣе менше и рѣдше, але зеленѣсть его та сама. Скуписъ и ты, заглубисъ въ собѣ, въ свои споминки, и тамъ глубоко, глубоко, на самѣи днѣ скупленѣи душѣи давнй твои, для тебе єдного пристуинй, житѣе заблысѣне тобѣ пахучѣю, свѣжѣю ще зеленѣю, плекан- цемъ и силою весны! Але будь осторожнѣи... не гляди передъ себе, бѣсталаннѣи старце!

ГОЛУБЫ.

Я стоявъ на шпильку стрѣмкого горба; то золотавымъ, то посѣрѣлымъ моремъ ко- лысалосъ и мѣвилосъ достѣеие житѣе. Однакъ не перебѣгала филѣа по томъ морю; не филь- вався душнѣи вѣдухъ; вѣбралася велика туча. Коло мене свѣтило ще сонде жарке и примра- чене; але тамъ за житѣемъ, не дуже далеко, темно-синѣа хмара налягла важкимъ тягаремъ на цѣлѣи половинѣи небосклону. Все похова- лосъ... вѣи вынуло подѣ зловѣщимъ блескомъ послѣднихъ промѣнѣвъ солнца. Не було чутно анѣ видно нѣ єдного птаха; воробѣи навѣтъ поховалися. Только дѣсь недалеко ушерто шѣ- потавъ и трѣпѣтавъ самотнѣи великй листъ лопуха. Якъ сильно полинь пахне на межѣи! Я глядѣвъ на синѣу маеу... и почувъ неспокой въ душѣи. Скоршежъ! скорше! думавъ я, блы- сини золѣта стрѣлко, вадрожки, загрѣми, перу- хайся, полети, вылайся зловѣща хмарѣо, сквѣчи сей томлящй неспокой! Однакъ хмара не во- рушилася. Угнѣтала, якъ и перше, молчаливу землю... а только начѣвъ надувалася и чернѣ- ла... И осъ на ви єдностранѣо синѣи днѣи за- мѣлкало щѣсь рѣвно и плавно... щѣсь начѣвъ бѣла хуєточка або платѣкъ снѣгу. Се лѣтѣвъ

ронимо автономію краю, хотіть наша автономія крава, яко панованье польско-шляхотске de facto, бльше намъ шкоды приносить въ громадскѣмъ и національнѣмъ нашѣмъ бытѣ. Нашимъ идеаломъ автономія народѣвъ, но покищо не поднесемо руки и на автономію краѣвъ, бо то дорога, котрою дойти хочемо до тамтои.

Мы знаємо, що хлѣбомъ и духомъ чловѣкъ живѣ — а народъ тожъ само, и намъ страшно, що нашому народови хлѣба не етае и духомъ нерѣдкимъ его надувають. Мы хочемо просвѣты, бо въ нѣй видимо наше ѡтродженье и силу, бо то права дорога до нашої меты, — але просвѣты національной и ретельной, и бо-ронимося, щобы школы не надуживано до польонизована анѣ до зневажувана рѣдного быту, щобы письма и живого слова не уживано до баламученя, оглуплюваня и розбуджувана невнанныхъ нашому народови страстей. Вѣримо, що просвѣта уладитъ нужду, але не вѣримо, що она сама голодныхъ и обдертыхъ зробить сытими. Причини нужды народа нашего не въ самѣй тьмѣ, але и въ нужденныхъ условіяхъ экономичныхъ. Дорогою законодавства хочемо тѣ условія змѣнити на лѣпшій, тогда и просвѣта свое зробить. На наслѣдства просвѣты въ господарцѣ національнѣй довго чекати, а народъ вже надъ пропастею. Домагаємося реформъ экономичныхъ, а передовѣсть польгя въ тягарахъ справедливого ихъ розкладу, ошадности публичной и совѣтской контролѣ надъ грошемъ публичнымъ.

Мы демократы въ традиціи и въ засады. Демократизмъ — то геній народу руского. Въ найдавнѣйшѣй добѣ славянскаго жита громада наша руска организувалася на основахъ патріархальныхъ, но на скрѣвахъ демократичныхъ; демократичный первѣстокъ той, бувъ причиною, що организация державна за княжеского періоду не удержалася довго. Демократизмъ рускій не мѡгъ зростися съ авторитаризмомъ норвегскимъ, поддержуванымъ привилеєваною боярщиною. Утворена подѣ впливомъ византійской цивилизации и ѡтдѣловуваня польского шляхотства и норвегского-литовского рицарства, шляхта руска скоро ѡтпала ѡтъ народа. Злитовчилася въ державно-политичнѡмъ вглядѣ, спольщилася, а въ новѣйшихъ часахъ зросѣйчилася, бо не могла до руского демократизму природити. Остала довше православною яко рускою, не тѡлько яко національна, але навѣтъ яко державно-политична сила. Каждый рухъ соціально-политичный, правдиво народный, подносился у насъ окликами демократизму. Демократизмъ мусить бути и нашою вагою, если хочемо съ народомъ органичну цѣлѡсть утримати; то тализманъ, котрымъ можемо, если зумѣємо, причарувати, розбудити и загрѣти народъ до симпатизована съ нашими національно-политичными подвигами.

Мы не умѣли выкористати той натуры нашего народа, наша политика була найменше засадничою и реальною. Спорами и борбою ѡ рѣчи неарозумѣлїи и бодай до теперь фактично рѡвнѡдушнїи для него, не розбудимо его въ рѡвнѡдушности, не порушимо его крови. Окли-

комъ „борба за права и интересы кривджныхъ“ запалимо якъ искрою электричною натуру руского народа до жита, и борбою подѣ демократичнымъ прапоромъ станемо и мы рѣшучо по сторонѣ народа, а народъ стане при насѣ, и тогда станемо силою политичною, сильнїи засадою въ дома, сильнїи вагою народа противъ чужихъ. Колибы послы нашїи въ 60-тыхъ рокахъ були зрозумѣли свое становище и почислившия съ маураекими хлопями були крѣпко станули съ ними подѣ демократичнымъ прапоромъ, — не булабы шляхта польска нѣколи не дѡйшла до той переваги въ репрезентациі, яку має нынѣ. Шляхотска партїя польска зрозумѣла, яке то небезпеченство гравить ви доминиуючому становищу ѡтъ хлопѡвъ-послѡвъ, длятого противъ кандидатѡвъ хлопѡвъ у насѣ высувала контрѣ-кандидатами старостѡвъ навѣтъ въ часахъ, коли ц. к. урядникъ политичный, яко зависимый ѡтъ центрального, неприхильного польскимъ аспираціямъ правительства, повиненъ бувъ называтися бльше „pienagodowym“, якъ кто небудъ въ руской интеллигенциі. На Мауракахъ навѣтъ до нынѣ противъ хлопѡвъ-кандидатѡвъ, котрїи предѣвъ еуть бльше „narodowymi polskimi“, якъ свмїи реставраторы Польщѣ, ставляеся и фурсея ненавистна идеи польскихъ аспирацій политичныхъ кандидатура графѡвъ космополитѡвъ. Станувши на основѣ демократизму, мы поыскаємо прихильникѡвъ мѣжъ слабенкою досїе партїєю демократѡвъ польскихъ и скрѣпивши тую партїю, подѡрвемо шляхетчину сойму, ту шляхетчину, котра боронить интересѡвъ кастовыхъ, подшиваючися подѣ польскѡсть. Питанье руске — то питанье демократизму. Соціална сторона нашего народного быту и національнїи нашїи претенциі дадутся тѡлько ключемъ демократизму розвязати.

Жїючи съ Поляками на одной земли, мы не ваперечуємо имѣ права до свободного развою на ихъ власныхъ національныхъ началахъ, не стаємо имѣ въ дорогу въ ихъ культурнѡмъ змаганїи, а навѣтъ въ аспираціяхъ ихъ до политично-державной самостѡйности, розумѣеся, въ границяхъ этнографичныхъ. Рѣшучо стоимо при тѡмъ и жадаємо, щобы наше сожитье яко двѡхъ народѡвъ за спѣльною згодою уладити на справедливости, взаимнѡмъ узваню правъ и пошанованю ѡтрубныхъ принципѡвъ національныхъ. НайПоляки заступлять дотыхчасову утилитарну политику кастово-шляхотску съ примѣшкою псевдо-католицко-національного идеализму, политикою засадничою, реальною, чисто національною, а порозумѣнне наступить бѡраѡ. Досвѣдчавши тѡлько кривдъ за еры конституціонной черезъ майоризованье, — мы мусѣлибы ватужити за абсолютизмомъ, еслибы не переосвѣдченье, що, коли въ австрійской конституціи засаду централизации заступить принципъ федерализму, и найслабшїи народъ дѡстане ѡбезпеченье своихъ правъ. Нашимъ идеаломъ — братерство христїянске, — въ ѡтеи у насъ наклоннѡсть до федераціи народѡвъ. Унїями политичными не порѣшится справа польско-

руска, для того не маємо охоты вновляти историчныхъ комедїи. Не хочемо польской ѡпѣки, анѣ авторитету, нѣ контролюючого нѣ навѣтъ протегуючого. Хочемо яко рѡвнїи съ рѡвными вѡйти въ федерацію для обороны собѡльныхъ справъ, але хочемо автономично рѣшати и лагодити власнїи нашїи справы. Нашъ край — то Австрїя въ миниатурѣ, и якъ въ польско-руской справѣ видимо тѡлько въ федераціи вихѡдъ въ блудного колеса, такъ и великѡсть, силу и мисїю культурну Австрїи видимо въ переведеню устрою конституціонного на началахъ федераціи народѡвъ.

Хочемо мати руки розвязанїи, вѡлнїи ѡтъ пути централизации державной и краевнїи, щобысьмо могли питогою свободною работою духовою, не спиваюю, не кривленою, не нагнаною до чужихъ аспирацій политичныхъ, дужкати духомъ рѡднымъ рускимъ и наганати ва перебѣтшими насѣ въ цивилизациі народами, и нашу частку донести и сповнити свою мисїю культурну. И нашимъ идеаломъ правда, и нашимъ идеаломъ: щобы веѣ люде людями стали и по людски жили.

Копычинцѣ, 27 лютого 1882.

Микола Стьчинскїи.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархїя.

(Рада державна.) Въ дальшѡй дебатѣ надѣ бюджетомъ забравъ голосъ жеи иншими ѡпонентами бюджету дрѣ Менгеръ. Онъ зазначивъ на вступїи своей бесѣды, що рада державна то ще ѡдиноке мѣсце, на котромъ его партїя може высказати свои жадаия и уваги надѣ теперѣшнымъ поступованьемъ правительства. Причиною того есть сильнїи гнѣвъ правительства на товариства политичнїи и органа прасы, котрїи съ автономистами не идуть рука въ руку. Тутъ навѣтъ бесѣдникъ примѣры конфискации, по его думцѣ несправедливыхъ, и съ цѣлою силою ударивъ на органа ѡфициалнїи, котрїи замѣстъ боронити правительство, переповней лишь бѣжками нападками на централистѡвъ. — Полемизуючи ѡттакъ съ выводами Кляуна, критикувавъ бесѣдникъ безнастаннїи взрѡстѣ податковѣ въ Австрїи, порѡвнюючи ихъ съ податками иншихъ державъ. Бесѣдникъ подносилъ, що Австрїя радабы впровадити у себе всакїи роды податковѣ, якї тѡлько гденебудъ существуютъ, безъ взгляду, чи они дадутся погодити съ краевыми ѡтношенїями, и безъ взгляду на ихъ шѡдливѡсть для краевой продукциі, якъ пр. податокъ ѡтъ нафты. А податки тѣ догякають вайперше и вайтажше край нѣмецкїи. Якїхъ же то средствъ уживае правительство, щобы переводити усїишно въ тѣлѣ законодательнѡмъ дотычнїи постановленя? Такихъ средствъ бачить бесѣдникъ три. Першїи съ нихъ есть соціально-демагогична агитациі помежи поодинокими классами осубѡльныхъ, котру ведуть завзято ѡфициалнїи органа. Щобы позыскати собѣ класы низшїи ѡбщюеся имѣ великїи польги въ ихъ положеню, котрыхъ правительство нѣколи сповнити не въ силѣ. Съ другой стороны умѣе теперѣшное правительство выкористати воѣ слабїи стороны парламентаризму, споводованїи головнюю ординацию выборкою, такъ що въ нашѡмъ парламентѣ пануе подѣ кроковомъ парламентаризму правдивый абсолютизмъ. Правительство уживае всѣхъ тыхъ средствъ для майоризована Нѣмцѣвъ подѣ взглядою политичнымъ. До сего причиняеся еще и тое ѡстоятельство, що осубѡлнѡсть нѣмецка за мало має національной ѡсѣдомости; се передъ всѣмъ дотычатъ нѣмецкои шляхты, котра ѡтъ малыми вынятками, ѡтчуждалася ѡтъ своего народа, коли противно шляхта чешка и польска на скрѡзъ перенята ѡсѣдомостою національною. Бесѣдникъ кончатъ поклякомъ до нѣмецкои осубѡлнѡсти, щобы перенялася цѣла въ воѣхъ своихъ класахъ ѡсѣдомостою своєї народности и твердо вѣрила въ те, що будучнѡсть Австрїи втогды лишь забезпеченою буде, коли она ѡпреса на нѣмецкѡмъ элементѣ.

По бесѣдѣ дра Менгера забравъ голосъ пос. Ма т у ш ѣ, котрый ѡсвѣдчивъ, що бльшѡсть для того за бюджетомъ голосувати буде, бо теперѣшное правительство заслугуе на тое, стараючися ѡ иоправу финансовъ и ѡ увзглядненье правъ народноотей. — Агитациі соціально-демагогичнїи, котрыми страшать дрѣ Менгеръ — се лишь пустїи мары, выдуманїи централистами, а слабїи стороны парламентарного систему — то дѣло рукъ самыхъ же централистѡвъ, боже они самїи були творцами законѡвъ, поѣля котрыхъ нынѣшнїи парламентъ зложеный. Що шляхта нѣмецка держитъ съ правлицею, се доказуе лишь, що у неї розбуджене почутье справедливости, а впрочѣмъ бльшѡсть парламентарна вже задля того не може съ лѣвицею голосувати, бо перевага лѣвицѣ зазначилася вже дуже сумными наслѣдками; онажъ була причиною найскрайнѣйшѡи ѡпозициі Чехѡвъ и найбльшихъ нещастя для народѡвъ Австрїи. — Пос. Бе е р ѣ, виступаючи противъ бюджету, старавася доказати, що станѣ финансовъ Австрїи въ послѣднихъ часахъ значно погѣршлїи. ѡтотки ѡтъ довгѡвъ публичныхъ побльшилася ѡтъ р. 1879 ѡ 7 1/2 милїонѡвъ, а выдатки на рокъ будучїи побльшата певно ѡ 8 до 9 милїонѡвъ. Бесѣдникъ виступае дальше противъ потребѣ ѡцѡдкована движимого капитала, а такожъ противъ

проектамъ податковымъ мништра скарбу. Бесѣдникъ ѡсвѣдчае, що буде голосувати противъ бюджету.

По послѣ Беерѣ забравъ голосъ пос. О т т а Га в з н е р ѣ. Онъ розпочавъ бесѣду своєю ѡтносною на замѣты и напады попереднихъ бесѣдникѡвъ лѣвицѣ. Першїи слова вымѣривъ Гавзнеръ противъ бесѣды посла Карнери. Бесѣдникъ заѣ философичныхъ, тожъ надѣявсь ѡтъ него почути гллубшїи аргумента ѡтъ простого нападу на шляхотску, заложену на передмѣстїю у Вѣднїи и уажуваню фондами приватными, котрой существованье стоить подѣ охороною найелементарнѣйшихъ засадъ права и вѡлности. На ѡднодушнїи ѡпозициі Вѣденцѣвъ противъ сеи школы тажѡ годѣ покликуватися, позыакъ розлученю жеи вѡбликою у Вѣднїи фалшивїи поголоски, немѡвѣрно школа тая мала бути удержуваною фондами приватными. Карнери бажае въ имени своей партїи права и свободы для 8 милїонѡвъ Нѣмцѣвъ, а невольна безправа для 14 милїонѡвъ не-Нѣмцѣвъ. ѡднѡ же сеї, централистами безнастанно голошенїи утиску Нѣмцѣвъ въ Австрїи представляеся тѡлько вынѣжю. — Аджже въ рукахъ Нѣмцѣвъ спочивае 3/4 высокыхъ и впливовыхъ становищъ, цѣла права справъ публичныхъ. Аджже нѣмецкїи языкъ есть языкомъ урядовымъ въ урядахъ центральныхъ, на дворѣ цѣсарскѡмъ, въ парламентахъ и въ арміи! Чожежъ еще бльше Нѣмцямъ потреба вже разъ зѡвѣсть понехати, она не удасться теперъ, коли передъ 100 лѣтами не удалася прѡбольшѡй втогды атаки у меншихъ народѡвъ. Дѣвнїи славится великою повагою моральною, онажъ въ протягу послѣднихъ лѣтъ тѣжко подѣ бати доказы той поваги. Бо вжежъ не проявилъ ихъ лѣвица анѣ при обрадахъ надѣ податковѣмъ грунтѡвымъ, анѣ тогда, коли станула ѡпозициі противъ розширеню и здемократизованю ординациі выборчей, анѣ при тѡй нагодѣ, коли ѡбѡтажъ за правомъ продажи двѡхъ дневникѡвъ не ѡтѣжилася на зреформованье цѣлого закона правосѡвѣ а вжежъ найменше теперъ, коли выступила ѡтѡрѡ супротивъ мнїиою корупциі. Що до сего послѣдного стареєся пос. Гавзнеръ доказати, прѡвину одного члена (Каминьского) не можѣ вѣнчати цѣлѡй партїи, а на попертьє сего прагадуе свои давнѣйшїи промовы парламентарнїи втѡмъ дуѡ, а въ кѡнцїи згадае про корупциі за тѣхъ часѡвъ, въ котрыхъ не було еще нїи правѣцѣ лѣвицѣ, про катастрофу зъ р. 1860, котра ѡсѣчалася самоубїйствомъ двѡхъ высокыхъ достѡйникѡвъ. Дальше ѡтпвѣдае бесѣдникъ посломъ Карнери на его закидъ зрѡблений молодимъ Чехамъ зъ причини висеня кондоленциіной телеграммы на похороны Гамбетты. Закидъ сеї уважѣ бесѣдникъ яко выклканый духомъ политикѣи австрійской а нѣмецкои, боже Австрїя не зѡбѣстъ съ Францією въ нецїязныхъ ѡтношенїяхъ, а ѡпротивъ такихъ понатїи, котрїи инавуругѡтъ ѡдѣйотне вазалльство для Нѣмецкїи, належитъ кождому обывателю Австрїи яко найсильнѣйше зѡстереченю.

Послови Магови, ставляючому примѣромъ Швайцарїю, высказуе бесѣдникъ свое бажанье бачити австрійскихъ Нѣмцѣвъ такъ само шанувачихъ права другихъ народѡвъ, якъ шанують ихъ Нѣмцѣ въ Швайцарїи; на закидъ же що до сего бюджета не ѡтпвѣдае бесѣдникъ зѡвѣсти нѣмого, бо его выводы ѡпертїи на цифрахъ немыкладныхъ и неповныхъ, що подѣчасъ бесѣды посла Мага ѡконстатувала цѣла палата. — Приступаючи до полемики съ дромъ Менгеромъ, констатуе бесѣдникъ, що дѣйстѡе тягарѣ публичнїи рѣмѡсникѡвъ нѣмецкихъ еуть меншїи, якъ австрїйскихъ, сему ѡднакъ не винно правительство австрійске, котрому нѣкто не плативъ жадныхъ милїардѡвъ, а котре противно само мусѣло ѡплатити кошта военнїи; бесѣдникъ признае правдою и те, що на Нѣмцѣвъ бльше припадае податковѣи якъ на другїи народности, ѡднакъ тое свѣдѣчи лишь ѡ бльшѡмъ ихъ добробытѣ, а що до вазимного д-ромъ Менгеромъ браку ѡсѣдомости национальной у Нѣмцѣвъ замѣчае бесѣдникъ, що Нѣмцѣ еуть не то вже ѡсѣдомымъ своєю силою народомъ, а бльше якъ ѡсѣдомымъ и агрессивнымъ супротивъ другихъ народѡвъ.

ѡттакъ приотуае бесѣдникъ до дебаты надѣ самымъ бюджетомъ: Щобы розпѡзнати положенїе теперѣшнѣе треба ѡглянутися на минуишнѡсть. Минуишнѡсть та почавши ѡтъ р. 1873—1880 представляеся подѣ взглядомъ финансовымъ дуже ѡдно; ѡднакъ ѡтъ р. 1881 починаеся зворѡтъ до лѣвице. Рухъ торговельный Австрїи подѣбѡеся значно, а помимѡ численныхъ катастрофъ, дѡтїишнихъ продукцию рѡльничу, не зменшивши вынѣжю зѡбжа за границу. — Рухъ желѣзницѣ вынѣжю надвышку въ ѡтоткахъ, рухъ почтовый подѣбѡеся въ ѡспособѣ дуже потѣшлїи. То еуть дастьє сказати ѡ хѡвѣ рогаѡи худѡбы и ѡ гѡрнїцтѣвѣ. А вжежъ найбльшимъ свѣдоцтвомъ зважѡгаючогося добробыту будутъ каѡмъ ѡщадности. Коли р. 1870 було въ касахъ щадничихъ 28 милїи., нынѣ есть тамъ 589 мил. — а до сего заснованыхъ касъ щадничихъ почтовыхъ вынѣжю денно переѡбѡеся 40.000 зр. — Эмиграциі у насѡ представляеся въ дуже невеликомъ числѣ, вынѣжю еуть она ледви 1/7 надвышки новорѡдженыхъ. Банкрѡтства и самоубїйства появляються въ дѣлѡ не такъ великѡй цѣфрѣ, якъ въ р. 1873—79. Правда, предложений бюджетъ выказуе 28-5 милїонѡвъ недѡбору, а 9-5 мил. бракуе въ билансѡтекучѡмъ, ѡднакъ вжежъ коли порѡвнѡємо его съ бюджетомъ року минушого, побачимъ, що наубѡрѣ зменшився ѡ 10 мил. — Тѣ цифры переконують насѣ, що финансы державнїи ѡтупають въ дорогу рѡвноваги. — Бесѣдникъ бачить въ бюджетѣ тѡлько двѣ чорнїи палмы, еуть ними: во-

ѡтъ стороны села бѣлый голубъ. Летѣвъ, летѣвъ все просто, просто... и потонувъ за лѣсомъ. Минуло кѡлька хвилъ, була все ще та сама страшна тишина... Але гляньте! Теперь мелькають вже двѣ хусточки, два платки летятъ зновъ: се рѡвнымъ летѡмъ повертають домѡвъ два бѣлїи голубы. И ось наконецъ зѡрвалаь страшна буря — и зачался танецъ! Я ледво добѣгъ до дому. Вѣтеръ вые, метаеться якъ скажениый, гонитъ рыжїи, низкїи, нае на шматы подертїи, облаки, всѣ закрутилося, амѣшалосъ; ударила, закольсала простыми стѡпками скажена злива, перуны рыватъ око ѡслѣпляючюю огнистою влѣнею, якъ въ пушокъ стрѣляе перерываннїи грѡмъ, заносило сѣркою... А подѣ стрѣхою, на самѡмъ краю дыма, сидятъ побѣкъ себе два бѣлїи голубы — и той, що летѣвъ по товариша, и сей, котрого днѣ привѣвъ, а, може бути, и спасѣ. Начипурился оба — и каждый въ нихъ своимъ крыломъ чувъ крыло еусѣда... Добре имѣ! И менѣ добре, якъ дивлюсь на нихъ... Хоть я самъ одинъ... самъ... якъ все.

„ЯКІ ГАРНІ, ЯКІ СВѢЖІ БУЛИ РОЖѢ“.

Десь, колись, давно, давно тому, читавъ я якїсь стихи. Я скоро забувъ про нихъ, ѡднакъ першїи стихъ я добре собѣ ватиамивъ: „Якї гарнїи, якї свѣжїи були рожѢ...“

Теперь вима; морѡвъ поерѣблѣвъ шибѡ; въ темнѣй комнатѣ горить одна свѣчка. Сиджу, ватиснувшия въ кутѡкъ комнаты, а въ головѣ все звенятъ и звенятъ:

„Якї гарнїи, якї свѣжїи були рожѢ...“

И бачу себе при нивкѡмъ дкѣи сельского дому. Вечеръ лѣтнїи тихо догарѡе и переходить въ нѡчь, теплый воздухъ вонитъ розетою

та липою; а на ѡкнѣ, опершись выпрѡстованю рукою и съ похилеюю на рамя голову, сидитъ дѣвчѣ и мѡвчкѣи уважно вдивляеся въ небо, нае выжидаючи сходу першихъ зѡрокѡвъ. Якъ ширѡ и просто вдохновенїи си задуманїи ѡчи, якъ чутиво невинно розтворенїи ви пытаючи губки, якъ рѡвно ѡтдыхае не вовѣмъ ще розвинена, нѣчимъ ще не зворушена грудь, якїи чистїи и вѣжнїи черты молодого лицѣ! Не маю смѣлости промовити до неї, але якажъ она для мене дорога, якъ менѣ бѣе сердце!

„Якї гарнїи, якї свѣжїи були рожѢ...“

А въ комнатѣ що разъ темнѣе и темнѣе... Свѣчка трѣщитъ, перелетнїи тѣни колышутся по нивкѡй стѣлѣ, морѡвъ скрипитъ и люте за стѣною — и здаеся менѣ, що чую нудне, старе якесь шепотанье...

„Якї гарнїи, якї свѣжїи були рожѢ...“

Повстають передомною иншїи образы... Чутно веселый гамѡръ рѡдинного, сельского жита. Веѣ яенїи головки, пригулившия до до себе, быстро глядятъ на мене своими ясными ѡчи, руманїи личка дрожатъ ѡтъ зѡдержуваного смѣху, руки сплелися прїязно, звенятъ на перемѣну молодїи добрїи голоса; а дальше троха, въ глубинѣ выгѡдной моѡи комнаты, иншїи, такожъ молодїи, руки ѡбгають, перебираючи пальцами, по клавишахъ старенького пѣянина, а валець Ляннера не може заглушити шуму патріархального самовара...

„Якї гарнїи, якї свѣжїи були рожѢ...“

Свѣчка темнѣе и гасне. Кто тамъ такъ кашляе хрыпливо и глухо? Звиненїи въ клубѡкъ, тулитъ и зѡрѡгаеся коло нѡгъ моихъ старшїи пѣе, одинокїи мѡй товаришъ... Змѡно менѣ... Зѡбну... и веѣ они померли, померли...

„Якї гарнїи, якї свѣжїи були рожѢ...“

(Конецъ будѣ.)

нополі боли і льотерія, зв котрых першу належить як найкорше змодифікувати, а другу зовсім усунути. Слабою остороною бюджету суть також доходи з льотерії і домен, недослагаючі навіть предлімнаремь означеного мінуму. — Въ бюджетъ нынѣшнімь обчислений дохдъ зъ одного гектара землі на 66 кр. Цифра тая промовляе сама собою за радикальною зміною адміністрації тыхъ ґрунтѡвъ, або и за продажею ихъ. Крімъ тыхъ слабыхъ сторѡвъ представляють бюджетъ користоно и зъ той причини овѣдае бесѣдникъ, що буде голосувати за бюджетомъ.

При продовженю бюджетовыхъ дебатъ на засѣданю за днѣ 1-го марта забравъ голосъ министр Дунаевскій. Онъ заявивъ, що хоче дати всесторонній поясненя що до воликъ заходчихъ сумнѣвѡвъ. Задачею министра окарбу єсть вводити ошаднѡвѣ и шукати новыхъ жерелъ доходѡвъ. Цѣры бюджету свѣдчать, що министръ задачу свою сповнивъ. Збиваючи закиды опонентѡвъ, підносиѣ министръ имено що до предложеныхъ нимъ проєктѡвъ податковыхъ, головній мотивъ, котрымъ поводувавъ въ укладаню тыхъ проєктѡвъ. Могливымъ тымъ єсть неможнѡвѣ плачени, а штаньє, чи держава зъ дотычного податку буде мала хосентъ, чи кошта выбираниа податку не перевышати податковой сумы. Що до kwestii языковой, замѣчає министръ, що правительство хоче каждому народови огдати справедливѡвѣ. — По промовѣ Коронинѣго и Шаршми да замкнено загальну дискуссію надъ бюджетомъ. Бесѣдниками генеральными выбранъ: дръ Гербѡвъ и Тоннеръ.

(Проекта законѡвъ въ справѣ катастру ґрунтового) внѣсь министръ скарбу на засѣданю рады держ. зъ днѣ 1 марта 1883. — Проектовъ тыхъ єсть три. Одинъ дотычить удержуваня евиденції катастру податку ґрунтового; другій, становить и платнѣ дотычныхъ урядникѡвъ; третій, потрібного на тую цѣль кредиту. Проектъ сей, якъ доносить Presse, вызначуєсь тымъ, що длучитъ вѡв справы евиденційнѣ въ рукахъ урядникѡвъ мѣрничихъ, спроваджує значній улєгшеня для властительѡвъ ґрунтѡвъ, а запевняючи властителямъ улєгченє въ використуваню катастру и книгъ ґрунтовыхъ, підносиѣ безпечетьство правне при перенешю власности. Переведенє тыхъ законѡвъ вымагає невеликой надвыжки выдатковъ. Урядники евиденційнѣ мають дѡстати характеръ дѣйствныхъ урядникѡвъ державныхъ.

ЗАГРАНИЦА.

Нѣмечина. Отъ трехъ лѣтъ накладе кв. Бисмаркъ на чужосторонній товары цѣла охоронній, бачучи въ томъ одинъ способъ до піднесеня богатства краєвого. Противъ сему выступали вже давнѣше рѡжнѣ депутаты зъ оппозиції, говорячи, що князь хоче хѣба замкнути рынки нѣмецкѣ передъ заграничнымъ привозомъ. Закиды оппозиціонистѡвъ стають теперъ еще больше рѣшучими по причинѣ, що князь заказавъ довозъ овинний зъ Америки. А хотѣи правительство подати за причину того заказу тѡлько санитарній взгляды, то противники князя говорятъ, що система его не єсть системою охороняючого, але взбороняючою (Prohibitionssystem).

Франція. Кабинетъ французскій уконституовавшись, отбуває свои засѣданя. Въ минушю суботу критиковано на засѣданю парламенту загальну програму теперѣшного кабинету. Въ оппозиції до той програмы стаяли бонапартисты подѣ проводомъ посла Жолибоа, и легитимисты подѣ проводомъ кн. де Леонъ. Насампередъ интерпелювали они министерство о сю точку програмы, въ котрой говорится про высше право правительство предпринимати всякѣ средства, котры узнають потрібными для добра республики. Жолибоа пытає презеса кабинету, чи право тое має бути правомъ опертымъ на законахъ, чи має бути лишь актомъ ошовѡлѣ. Ферри отповѣвъ, що подѣ правомъ тымъ уважати належить право коначной обороны, котрой потрібнѡ больше республики, якъ иншой формѣ правительственной. Зъ своей стороны радятъ Ферри бонапартистамъ, чтобы не выставляли на пробу лабѣднѡвѣ республики. По той интерпелляції опортунисты Равкъ поставивъ внесенє, чтобы палата заявила votum довѣрїя въ силу нового кабинету. Жолибоа вносить зъ своей стороны, чтобы свобода лична була нетыкальна. Перше внесенє перешло 368 голосами противъ 93; друге внесенє ушло 395 голосами противъ 92. Оттакъ слѣдувала друга интерпелляція. Кассаньякъ заявивъ имено, що право зъ 1824 р., котрого теперъ ужило министерство до усунєня князѣвъ зъ арміи, не повинно выдавати того засуду на князѣвъ орлеанскихъ. Забивали голосъ въ той справѣ и Ферри и Баллѣ, ажъ въ концѣ отповѣвъ министръ войны Тибо дѣнь больше-менше такими словами: „Правительство муситъ покористуватися прислужуючимъ ему правомъ. Оно лишитъ князямъ стѣнѣвъ войсковы, але, хотѣи при арміи не поповнили нѣякого акту претендентуры, то правительство муситъ ихъ зъ арміи усунути, бо не хоче въ арміи притичныхъ фракцій“. Промову министра войны закнчивъ депутатъ Лесанъ отчитаньемъ арткулу Касаяка писаного въ 1871 р., въ котромъ бѣвъ самъ радятъ правительству не лѣшь не принимати князѣвъ до арміи, но и розстрѣлювати ихъ. Министрство выступило вже передъ палатою послѣвъ зъ спеціальною програмою. Въ нѣй заявлено: „Кабинетъ не має нѣякихъ илѡзій що до трудности положєня своего въ отнѡшеню до палаты и длатого програма его єсть выразна. Передъ вѡтмъ муситъ бути полагаженій сѡбръ (що до претендентѡвъ), котрый послѣдними часами проявился межѣ обома палатами. Задачею кабинету буде узглядняти, о скѡлько се ино бути може, сра-

ведявй жаданя, усунути недостатку довѣрїя до себе и длатого скорыстає онъ зъ власти екекутивной, яку дає ему въ руки право зъ р. 1834 (усунєнє зъ арміи принцѡвъ). Кабинетъ уважає тое достаточнымъ, бо нѣяке небезпечєство не згорить; но послѣды оправдѣ заговоры приняли характеръ ґрѣшнѣйшѣ, то и въ правительствѣ и въ патриотизмѣ народу знаѣдєся достаточна сила до перешкожденя такимъ махинаціямъ. Буде отже кабинетъ жадати отъ палаты правъ забезпечуючихъ способѡвъ публичныхъ. Людѣ жадає отъ него реформъ, тожь буде ихъ переводити. Они будутъ предметомъ его найближшихъ занатій. Незадовго кабинетъ предложитъ палатѣ бюджетъ на р. 1884, котрый буде уложеный сѣ наибольшою осторожною. Рознѡбне укладатися съ товариствами желѣзницъ, а договоры тѣ переведе такъ, чтобы державнѣ привилѣи були пошанованъ, и рѡвночасно, чтобы правительство было въ силѣ перевести роботы публичнѣ, не перетяжачючи державного кредиту. Буде старатися скрѣпити французскій протекторатъ надъ Тунисомъ. Политика кабинету буде мирова, якъ въ послѣднихъ 12 рокахъ. Но где тѡлько буде ходити о честь и интересы Франції тамъ буде кабинетъ старатися заевнѣти нѣй належє становнѣе и повату. Передовѣмъ однакъ задачею его показати Европѣ, що Франція має правительство сильне, уоружєне противъ всякимъ партигамъ, доказати що правительство Франції єсть правительствомъ республики, котрой девизомъ єсть разумъ и праца и замилуванє до постуку.“

Президентъ республики французской получилъ много петицій о уласкавленє шефа анархистѡвъ Крапоткина; кѡлька такихъ петицій надѡшло зъ Англии. Министръ Шальмель-Лакуръ, якъ пише „Polit. Corrесп.“, має окружникомъ завѣдомити своихъ репрезентантовъ, о новѡмъ кабинетѣ. Внесенє ревизіи конститутції приймає кабинетъ въ засадѣ, але буде противитися, чтобы внесенє было узнанє наглымъ. Князь Наполеонъ выпродує свои движимости въ Парижѣ и переселяєся до Италіи. Сыны его мають принять службу въ арміи италійской.

Англія. „Irish World“, органъ ирландской парти революціонной въ Новѡмъ-Йорку, помѣтивъ дуже сензаціонній арткулу о томъ, въ якій способъ можнабы утворити организацію до поборєня англійской могучности. Ирландія не въ силѣ оружіємъ выбороти собѣ отъ Англии права независимости; противъ неѣ треба въ иншой способъ боротися. Ирландскій революціонеры мусятъ выпѡбити войну не Англікамъ, але англійскому капиталу и, англійскимъ палатамъ, англійскимъ домамъ торговельнымъ, фабрикамъ, кораблямъ и пристанямъ. Найлучшимъ способомъ до той борбы єсть власне налєкшій способъ. Корова одной обывательки въ Чикаго, черезъ выверненє нафтовой лампки зробила больше шкѡды, нѣжь цѣла нѣмецка армія вразъ съ ея артилерією подѣ Парижемъ черезъ 14 мѡсцѣвъ. Для введєня той новой методы борбы потріба 500 смѣлыхъ и отважныхъ людей и до 500.000 долларѡвъ на удержанє ихъ черезъ одинъ рѡкъ. Триста зъ тыхъ людей повинно заняти Лондонъ, 50 Манчестеръ, 50 Ливерполь, 50 Бристоль, 50 Глазговъ. Каждый зъ тыхъ воєнникѡвъ повиненъ вынати собѣ особнній умѣлѣванный покрѣй, а въ нѣмъ мати бѡчѣвку съ пять горциями нафты и пачку сѣрниковѡвъ. Въ часѣ першой лѣшней ночи на данный знакъ черезъ команданта офицера, повинно наразъ заняты бодай 300 домѡвъ Лондону. Такой пожаръ буде подимѡвъ цѣлого свѣта. Въ порѡваню съ нимъ выдалыбѡся пожары Москвы и Чикаго дитинное забавкою. При свѣтѣ сего огню будемъ могли читати манифѣстъ свободы нашего ирландского народу. — Керей, звѣтнѡй зрадникъ зъ процесу дублянского, оказавъ талко кѡльканайтѣ дѣвѣ тому назадъ, що до тайного товариства ирландского належавъ такожъ Сериданъ, сотрудникъ редакції „Irish World“. По Сериданъ, въ томъ самѡмъ номерѣ, въ котромъ подає проектъ на увольненє Ирландіи, заявляє, що нѣякого Керей не знає и що все, що сей „подлѣць“ зѡзнає, єсть ложєю, оплаченою черезъ полицію. Сериданъ заявляє въ концѣ, що бѣвъ знає людѣ ирландскій добре, та що Парнелъ дужє добре радить своего часу Гладстоуню, указуючи ему Серидану яку одну личнѡвѣ, черезъ котру можна порозумѣтися съ Ирландіями. Мимо тыхъ всѣхъ заявленъ выдало правительство англійске ноту до Нового Йорку, чтобы Американцѣ выдали Серидана. Американскій суды радятъ теперъ надѣ тую справу.

Конференція лондонська вже закончила свои наряды. Найперше одностороно рѣшено, що Ромулія може брати участь въ нарадахъ комисиѡвъ съ голосомъ совѣтующимъ. Оттакъ принято проектъ репрезентанта Франції Баррера, о zorganizованю такъ званой „мѣшаной комисиѡ“, до котрой кромѣ Австрій, Ромуній, Болгарій и Сербій мають вѡйти такожъ по черѣ делегаты и члены межнародной комисиѡ. Дальше принято безъ протесту жаданє Россіи что до свободы въ переводженю войкой роботы въ лиматѣ кнѣльскомъ и жадаєно одностороно отъ Россіи певныхъ гварантій взглядомъ такъ отъ кораблѣвъ; наконецъ на одномъ зъ послѣднихъ засѣданъ продовжено рѣшенє конференції межнародной, и юрисдикцію ея розтягнуєно на часть Дунаю отъ Галацу до Браила. Такъ отже моглобы оправдѣ здаватися, що конференція лондонська пошла гладко, но въ практицѣ мабуть та рѣчь инакше представляєся. Ромунія и Болгарія, якъ мы вже писали, не хотѣтъ признати конференції лондонской, — они стоятъ крикчи за своими интересами бачучи, що черезъ усунєнє ихъ отъ конференції державы европейскѣ признали большій користи Австрій и Портѣ.

Италія. Въ минушѡмъ числѣ „Дѣла“ доносили мы, що въ Римѣ була експлозія двохъ петардъ при палатахъ обѡхъ амбасадъ австрійскихъ, Винованки той справы еще доєи не дѡсталися въ руки полиціи. Въ першѡй хвилѣ вхопила була полиція якогось кѡвѣда, що переполоханный утѣкавъ зъ квинцальской площади въ побѣнну улицу, но по трехъ годинахъ увѡленою его. Обѣ палаты австрійскихъ амбасадъ стережуть сильнѣйшѣй войско. Права италійска доєить остро выступає противъ того факту. Министръ Манцини заявивъ письменно амбасадорѡви австрійскому свое обурєнє по причинѣ тыхъ експлозіи. Якъ доносятъ новѣй телеграмы, предпринято ревизіи домовъ у эмигрантовъ и арештовано 9 особѣ.

НОВИНКИ.

— Вечеръ въ честь памяти Т. Шевченна, якъ вже въ попереднихъ числахъ „Дѣла“ доносились, отбудєся въ слѣдуючій четверъ днѣ 8 л. марта с. р. въ великой сали „Народного Дому“. Програма сего вечера дужє богата, и оладаєся выключно зъ оригинальныхъ творѡвъ нашихъ композиторѡвъ. Кромѣ славной кантаты Лисенка „Бюгъ порога“, котра минушого року съ такимъ одушевленьемъ принята була нашою мубликою, по разѣ першій почувєся на сегорѡчнѡмъ вечерѣ найновѣйшій творы славного творца „Рѡзданной Ночи“ и „Тараса Бульбы“, имено кантату зъ оперы „Тарасъ Бульба“ и два соли до слѡвъ поезій Шевченковыхъ: „Гетьманы, гетьманы“ и „Минають днѣ“. Першій двѣ продукції виконає хоръ львовскій разомъ съ хоромъ ученицъ п-нѣ Праньѣ. Сподѣваємось, що нашъ Ви. Родимѣъ зъ провинції численно прибудуть на сей вечеръ, чтобы зъ одной стороны огдати належну почєсть памяти великого нашего кобзаря, а зъ другой стороны зновъ почувти найновѣйшій творы нашего великого композитора, Миколы Лисенка.

— Петиції до палаты послѣвъ въ справѣ новѣлѣ школьной, принятой палатою панѡвъ, высылаютъ за примѣромъ „Руской Рады“ и „Русинѡвъ мѣста Львова“ такожъ Русины зъ гденыхъ сторѡвъ краю. Значачимо на сѣмъ мѡсцѣ, що велика агитація противъ школьной новѣлѣ розвинулася въ Чехахъ. Особливо молодѣ-Чехи нѣй дужє противнѣй, и молодѣ-чешкѣ послы будутъ запевно голосувати противъ новѣлѣ. Такожъ старѡ-чешкѣ послы выставляли на велику пресію зъ краю, чтобы голосували противъ новѣлѣ.

— Балъ товариства Русинѡвъ Дамъ отбувоу въ четверъ днѣ 1 л. марта въ великой сали „Народного Дому“. Чистый дохдѣ призначеный на цѣль того товариства. Вечеръ подѣ внѣшнимъ взглядомъ вынавъ свѣтло. Въ хорошо прибранѡй сали при мелодійныхъ звукахъ войсковой музыки 9-го полку бар. Пакени стануло до другого кадрили надѣ 80 паръ. Хорошій по большій части бѣлѣ и шамовѣ туалеты жѣночѣ, и загальна охота молодежи подѣносила свѣтлѡвѣ того балю. Кобы... кобы не одно лишєнь. На рускомъ балю чули мы дужє богато чужѡй бесѣды. Старшій люде памятаючи першій рускѣй балъ во Львовѣ, завѣрjali насъ, що тогдышнѣ Русины уважали свой народный танецъ „коломыйку“ краснѣйшимъ отъ всѣхъ контраданѡвъ и вальцѡвъ, що тогдышнѣ участники и участницѣ балѣвъ не стыдалися говорити рѡдно такъ звучною бесѣдою. По стѡлькихъ лѣтахъ розвоу нашего товариского житя прѣшло до того, що на рускомъ балю ледя кѡлька парѣ оттанцывало безъ найменого жита нашу народну коломыйку; отъ стѡлькихъ лѣтъ начиталась наша публика стѡлько русскихъ книжекъ и часописѡвъ, а на публичныхъ збранахъ и забавахъ еще не воу уважає рускѣй языкъ конверсаціоннымъ. Навѣтъ колыбѣ на балю рускомъ були особы другою народности, то и тогды, уважачючи, що „въ нашѡй“ хатѣ наша правда, — мы повиннѣ надавати въ той хатѣ такій стрѡй, якій намъ найбільше до лица. Уживанє чужѡй бесѣды можемо еще простити въ такѡмъ случаю, коли Русинѣ говорятъ съ кимсь, кто руской бесѣды не знає, — але коли бачитєя, що въ публичномъ мѡсцѣ громадка особѣ зложена зъ самыхъ Русинѡвъ, до того еще твердѣйшихъ Русинѡвъ, говоритъ по нѣмецки або по польски, — то сего вже простити не можемо. Се тѡлько на руку нашимъ противникамъ, котры оттакъ о насъ отъываються: „Rusini są Rusinami tylko z imienia, — w rzeczywistości inaczej myśla, rozmawiają ze sobą po polsku“, и т. д. Дуже намъ прикро, що мусимо тѣ замѣты прилюдно робити, алежь крайна пора, чтобы мы вже разѣ дѣлали не лишъ на виѣ але и во внутрь — по руски. — Учасникъ вечера.

— **Оповѣстка.** Комитетъ, займаючийся урядженемъ Вечера въ честь памяти Т. Шевченка днѣ 8 лат. марта с. р. — звѣщає симъ, що по билеты на сей вечеръ згошуватися належить почавши отъ днѣ 5 с. м. т. е. отъ понедѣлка ажъ до 7-го с. м. т. е. до середи включно, щоденно отъ 6—7 вечеромъ въ „Руской Бесѣдѣ“ при ул. Краковской ч. 14. — Въ четверъ с. е. въ самъ дѣнь вечера билеты вже не будутъ выдаванѣ. Ктѡбы зъ провинції хотѣвъ бути на вечерѣ, зволить якъ найкорше завѣдомити тов. „Просвѣту“, чтобы мѣсца зарезервувати.

— Зъ Комарна пишуть намъ: По довгѡмъ снѣ пробудилося и наше мѣстечко до житя; самѣ мѣщанє оснували собѣ читальню, котра теперъ числяє вже до 80 членѡвъ. Що недѣлѣ и свята наповнена простора комната членами и нечленами, котры не лишъ въ дѣнь, але и вечерами, часомъ до пѡвночи нильно читають часописи та повѣсти (пр. Квѣтки). Видѣлѣ читальнѣ оладаєся зъ самыхъ мѣщанъ. Предѡдателемъ єсть Михайло Прухницькѣй, заступникомъ Мах. Олѡховый, се-

кретаремъ Онуѣрїй Гелемей, касієромъ Алексѣй Пеленскѣй, библиотекаремъ Пикловичъ. Комарно перше въ той околици оснувало собѣ читальню, а теперъ за его примѣромъ оснуваєся читальня въ селѣ Горожанѣ, подѣ мѣлѣ отъ Комарна. Жаль лишъ, що интеллигенція комарнянска чѡмусь не заходитъ до мѣщанской читальнѣ. — Днѣ 11 л. лютого по вечерѣ, коли збѡралися члены до читальнѣ, отчитавъ касієръ п. Пеленскѣй прѡсумну вѣсть зъ числа 9 и 10 часописи „Дѣла“ о смерти и похорѡнѣ бл. п. Володимира Барѣньского. Сумъ и печаль огорнули цѣле товариство. Оттакъ предѡдатель читальнѣ выголѡсавъ промову до присутныхъ, чтобы за пок. Вол. Барѣньского, незабутного борца за свѣту нашу Русь, памятникъ молитвы занесли. И такъ члены читальнѣ порозумѣлися съ о. парохомъ Іосифомъ Лавровскимъ, запросили на богослужєнє Всеч. о. декана и Всеч. о. Антонія Бачинского зъ сусѣдного села Кльѣца яко членѡвъ читальнѣ. Днѣ 24 л. лютого въ суботу о. парохъ мѣсцевый отпавивъ богослужєнє о 8 год. рано, а о 10 год. о. деканъ Влад. Комарницькѣй, о. Бачинскѣй и о. сотрудникъ мѣсцевый І. Крыницькѣй отпавили собѡрну литургію съ парастасомъ за упокой бл. п. Вол. Барѣньского. По богослужєню о. деканъ обернувоу съ колывомъ до присутныхъ членѡвъ и сказавъ трѡякоє слово, посвяченє памяти поминанного. На богослужєню было присутныхъ 57 членѡвъ, запрошенныхъ предѡдателемъ п. М. Прухницькимъ. По богослужєню удалося вѡв члены читальнѣ за проводомъ предѡдателя, котрый отчитавъ вѣсьмъ присутнымъ Чч. 9 и 10 „Дѣла“ о похорѡнахъ бл. п. Вол. Барѣньского. Вѡв збѡранѣ чули щирю вдячнѡвѣ для о. декана Комарнянского и другихъ отѣвъ духовныхъ за свѣтлу отпаву богослужєня за великого нашего кобкнина.

— О просвѣту руского народу хотѣтъ нѣбы старатися непокидаючи проводники польскѣй, накидуючи ему свои книжочки та приманюючи его своими просвѣтными институціями. Ну, але чѣжь труды тыхъ проводникѡвъ можуть бути щирьими, чѣжь можуть они стати дѣйстно прѡдуктивными, коли тѣ самѣй проводники не въ силѣ нѣчого зробити для просвѣты своего рѡдного люду польского, не показуючи въ томъ нѣ щирости нѣ воли. Такъ оєь може послужити примѣромъ польске товариство просвѣты въ Горлицяхъ, котре не то чтобы розновило свѣтло мѣжь тамошнѣй мазурскѣй села, але навѣтъ не скликає загальныхъ зборѡвъ. На 1 л. сѣчня с. р. розписало вправдѣ тое товариство загальнѣ зборѣ, але члены не зѡйшлися; отъ того часу зборѡвъ такихъ нѣкто вже не скликає.

— Въ красѡй школѣ господарства львового во Львовѣ отбудутся испиты отъ концѣмъ першого пѡворку въ днѣяхъ отъ 3 до 19 л. марта. Тѣ испиты обнимають на обѣхъ пѡворкахъ слѣдуючій предметы: хемію неограничну, математику, зоологію загальну, охорону лѣса, ботанику загальну, физику, геогнозію, перетинанє лѣса, метеорологію, знанє законѡвъ, зоологію лѣса, инженерію лѣсану, математику примѣрну, мѣрництво, ботанику лѣсану, науку о рѡлѣ и выдѡбуванє плодѡвъ лѣса.

— Въ 200-лѣтню рѡчницю обороны Вѣднѣ буде мѣжь иншими устроєна въ Вѣднѣ выставка исторична, до котрой будутъ вхѡдити предметы зъ часѡвъ обороны, якъ портреты знаменитыхъ участникѡвъ обороны, збрѡя, письма, монеты, планы Вѣднѣ и т. п. Такой предметы прѣймаються отъ 1 л. марта до концѣ мая; кошты пересылки покрыває комитетъ выставки (Wipplingerstrasse, 8 altes Rathaus). Выставка буде откритая днѣ 12 л. версеоя.

— **Именованя.** Нада въ чѣйшимъ профессорѡмъ исторіи польской на университетѣ львовскомъ именованій дръ Войцѣховскѣй, скрипторъ львовскѡй библиотеки университетской.

— (Дрѡбнѣ вѣсти. Цѣсаръ удѣливъ громадѣ Дубца въ пов. бережаньскомъ 100 зр. запомогѣ на внутренне устроєнє церкви. — Въ Черновцахъ арештовано двѡхъ подданыхъ російскихъ, Мойсея Драгонестера и Шаю Шахомана, котры имовѣрно обрабували минушого року селянина Петра Фундака зъ Журна. — Въ Корѡвѣ згорѣвъ въ ночи на 2 марта новѣй млынъ, — вартости 6000 зр.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— „Руского правотаря народного“, издаваного редакцією „Батьковщины“ вышѡвъ шестый томъ „Про выборы до сойма“, написавъ О. Х. Нарат... Книжка оя, выдана дужє въ пору передъ выборами до сойма, обнимає три аркушѣ друку и коштує 18 кр., съ пересылкою почтовою 20 кр.

— На дѣвочѣ воспитанцѣ прислали: Честнѣй прихожанѣ въ Нагѡрянахъ 6 зр. 80 кр., о. А. Баллицкѣй, сотрудникъ зъ Нагѡряна 1 зр. 20 кр.

— Для бѣдныхъ ученицѣв руской гимназіи приславъ: Впр. о. І. Кобылянской зъ Пѡбла 20 зр.

— На памятникѣ бл. п. Володимира Барѣньского зложили: п. Володимиръ В 1 зр., п. Н. Ивановскѣй зъ Сянока 1 зр., на именьнахъ у Всч. о. Т. Ганасевича въ Млынахъ на руки о. Ив. Отта зъ Лицѡвца зложили 9-90 зр., Всч. о. Я. Кайданскѣй зъ Грушки повѣта товмацкого 2 зр., п. Ю. Карабинскѣй зъ Залозєцѣ 1 зр., на руки Ви. редакції „Сіона“ о. Ю. Величковскѣй зъ Покропивной 1 зр., о. М. Лопатынскѣй зъ Пѡбука 1 зр., и-нѣ Лопатынскѣй зъ Пѡбука 1 зр., о. С. Теодоровичъ зъ Синевѡдка 1 зр., Ви. члены читальнѣ въ Пѡбуку 1 зр. 50 кр., Всч. о. Яковъ Подлѣсєцкѣй зъ Добрѣвъ 2 зр., о. Евгеній Шухевичъ зъ Красова 1 зр., п. Володим. Шухевичъ 1 зр., п. Іорданъ Коєсакъ 2 зр., П. Т. артисты львовского руско-народного театру 18 зр. (именно: К. Ф. Пѡдысѡцкѣй 1 зр., Е. Пѡдысѡцка 1 зр., К. Юзефовичъ 1 зр., А. Таньска 1 зр., В. Плошєвскѣй 1 зр., Б. Райнъ, капельмаєстеръ 1 зр., З. Троумчєвъ 1 зр., П. Карпинскѣй 50 кр., С.

Стефуракъ 1 зр., И. Стефуракова 1 зр., И. Понель 1 зр., П. Понель 1 зр., Даниловичъ 2 зр., Залуцкий 1 зр., Держинский 1 зр., И. Грыневца 1 зр., И. Луцка 1 зр., П. Демковичъ 50 кр.; п. Гаморакъ богословъ I року 1 зр., п. Мосора богословъ I року 50 кр. — Разомъ съ попередно выказанными 575 зр. 24 кр.

— XIII выказъ жертвъ и членскихъ вкладокъ на дѣвочу бурсу въ Перемышль, за котрой П. Т. Дателямъ объявлялся прилюдно податка. А) Жертвы: 1) Запомога признана Выс. Соймомъ краев. 500 зр. 2) невѣдомый датель въ Перемышль 4 зр. 3) о. Ант. Масляникъ зъ Б. 1 зр. 4) о. Макс. Мелехъ 2 зр. 5) о. Ем. Лавровскийъ зъ Тарнав. 2 зр. 6) о. Мат. Дмоховскій, Алекс. Стецишанъ, Иоанъ Лѣциньскій, Мих. Солтисъ по 1 зр. 7) о. Дан. Котысъ, Влад. Коростенскій, Влад. Бирецкій и Ром. Коростенскій по 50 кр. 8) за 2 прим. проповѣдей о. Г. Лозинского 1 зр. 9) за 2 прим. „Карнавалъ славянскій“ 1 зр. 10) за 4 прим. „Надвѣгрянка“ 2 зр. 40 кр. 11) за 1 прим. „Нужь въ приюды“ 50 кр. Всѣхъ жертвъ отъ 1 грудня 1882 до 24 лютого 1883 вышло 519 зр. 90 кр. в. а. Б) Членскій вкладка: 1) п. Вен. Пляцанскій, о. Макс. Лукашевичъ зъ Вышат, о. Иоанъ Лазуркевичъ зъ Дроздовичъ и его Ви. жена Викторія, о. Ант. Тустановскій, п. дръ Левъ Косакъ зъ Ярослава за р. 1883 по 3 зр. 2) пп. Юл. Добрянскій и Ант. Леонтовичъ на р. 1883 по 1 зр. Всего въ рѣчныхъ даткахъ 20 зр. в. а. Загальний станъ маетки дѣвочой бурсы въ Перемышль до дня 24 лютого 1883 выноситъ 9065 зр. 83 кр. а. в. На цѣль бурсы дѣвочой жертвовали книжки: 1) Вир. о. крыл. Левъ Кордасевичъ 1) 2 примѣр. св. письма: одно выдана перемыского въ 6 книжкахъ, друге выдана нештейского въ одной книжкѣ по 12 зр. 2) Widok przemoocy Бродовича, 3) Die ruthenische Frage in Galizien, 4) 4 примѣр. Geschichte der Union dra Пелеша, 5) прим. Богословія пастырского дра Пелеша, 6) 1 прим. проповѣдей св. отцовъ церкви, межн ними и св. Иоана Златоустого въ нѣмецкомъ языкѣ 8 томовъ, 7) 1 прим. Богословія морального Риглера, 4 томы; 8) Lehrbuch der christlichen Wohlgezogenheit. II) Ви. п. Максимъ Конко 3 примѣр. „Надвѣгрянка“, думка и коломыйка на фортепяхъ по 60 кр. и 10 прим. „Карнавалъ славянскій“ на фортепяхъ по 50 кр. Повнѣшій творы можна купити у касіера або секретаря бурсы.

Отъ Видѣлу Бурсы дѣвочой. Левъ Кордасевичъ, предодатель; Дим. Кучерубъ, касіеръ; Зах. Подляшскій, секретарь.

— На церковь въ Островѣ (подъ Перемышлемъ) жертвовали: 1) Веч. о. Г. Бѣрецкій зъ Угнова отъ себе 1 зр., отъ о. Г. Решетилы 1 зр., отъ Ви. Джумы зъ Стай 1 зр., зъ складокъ въ церкви 27 зр. 26 кр., разомъ 30 зр. 26 кр.; 2) Веч. о. Дашкевичъ зъ Никанковичъ отъ себе и отъ прихожанъ 11 зр. 15 кр., 3) Веч. о. Юстинъ Константиновичъ зъ Лосьего отъ себе 1 зр., отъ при-

хожанъ 6 зр. 52 кр., 4) Веч. о. Ант. Зубрицкий зъ Сосницъ отъ себе и отъ братства церк. 5 зр., 5) Веч. о. Романъ Ковшевичъ зъ Ременово отъ себе и братства церк. 4 зр. 50 кр., 6) Веч. о. Евст. Будзыновскій зъ Мокротына 3 зр.; 7) Веч. о. Петро Яремкевичъ зъ Вербаць отъ себе и братства церк. старшого и молодшого, отъ пѣвца церк., старшихъ и молодыхъ стратчиковъ 3 зр., 8) Веч. о. Алекс. Кунцѣвъ зъ Улицка отъ себе и братства церк. 2 зр., 9) Веч. о. Г. Сиротинскій зъ Лѣвчъ зъ акафисту 2 зр.; 10) Веч. о. Корн. Стровскій зъ Брусна нового 1 зр., Ви. Н. Ивановскій зъ Сянока (черезъ „Дѣло“) 1 зр.

За тѣ жертвы складаю всѣмъ ВП. Дателямъ щиросердечно податку.

Въ Островѣ, дня 11 (23) лютого 1883. И. Олексинъ, душпастырь.

ПЕРЕПИСКА АДМИНИСТРАЦИИ.
Ви. Л. Безъименныхъ дописей вѣкъ не можемо мѣстити. На жадане можемо имѣти въ газетѣ не подписувати, але все мусимо знати отъ кого яка вѣдомость походитъ. — Ви. И. Ж. въ К. Послѣдня Ваша допись больше надаеся для „Батьковщины“, тожь позволите передати ви до евентуального ужитку редакціи той часописи.

Съ симъ числомъ розсылаеся ВП. предлатникамъ „Библиот. найзи. повѣстей“ 31 и 32 аркушѣ повѣсти въ трехъ томахъ зъ шведского „Грошъ а працъ“.

Курсы лѣвовскій зъ дня 1. а. марта 1883.

	платить	жадають
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акции за штуку.		
Желез. Кар. Люда. по 200 р.	309	312
львов.-черн.-ло. по 200 р.	170 50	173 50
Банку гви. галиц. по 200 р.	304 50	308 50
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 60	98 60
„ „ „ по 4% ав.	89 50	91 —
„ „ „ по 5% ав. период.	97 60	98 60
Банку гви. галиц. 6% ав.	101 —	102 —
Листы дов. гал. рует. банку п. 6%	100 —	102 —
3. Листы довжій за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	—	—
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаций галиц. 5% м. к.	97 60	98 90
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	100 —	101 50
Пожычки кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	103 —
5. Лѣвосы мѣста Кракова	18 —	20 —
„ „ мѣста Станиславова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голландскій	5 52	5 63
„ „ цѣсарскій	5 56	5 66
Наполеондоръ	9 44	9 54
Полнмперіалъ	9 72	9 83
Рубель росейскій сѣребный	1 55	1 65
„ „ паперовый	1 19	1 21
100 марокъ нѣмецкихъ	58 25	58 90
Серебро	—	—

ЗАПРОСНЫ
на
музыкально декламаторскій вечеръ,
котрый
въ двадцать першй роковины смерти
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
уряджують товариства:
„Просвѣта“, „Тов. им. Шевченка“, „Руска Бесѣда“ и „Академ. Братство“
въ великой сали „Народного Дому“
дня 24 лютого (8 марта) 1883.
Во Львовѣ, 17 лютого (1 марта) 1883.
Комитетъ.
Початокъ о 1/8 годъ вечеромъ.

Въ часѣ выконуваня поодинокихъ точокъ програмы дверѣ до саль будуть замкнены.
Доходъ зъ гардеробы призначений на зобльшене стипендійного фонду им. Тараса Шевченка и на реставрацію Шевченковой могилы.

Торговля
Ф. Д. НОВИЦКОГО
ул. Галицка, ч. 52.
поруcae свою богату и въ доброй перекуски и напитки заосмотрену
КОМНАТУ
ДО 9-?
СНѢДАНЬ.
ПОШУКУЄСЯ
священника гр. кат. обряду,
котрый бы за вынагородженьемъ бувъ помѣщный старшому священникови подчасъ оновѣди великопѣстной и въ часѣ свѣтъ Воскресенія Христоваго. — Близшихъ вѣдомостей удѣлитъ въ томъ взглядѣ гр. к. урядъ деканальный скальскій въ Угрыню, п. Чортковъ. — Пожаданный бувбы священникъ нежонатый або монахъ Чина св. Василія Вел. (1—3)

Торговля полотень и товаровъ бавовняныхъ
СТАНИСЛАВА БУШАКА
во Львовѣ, плыць Галицкій ч. 2
поруcae по цѣнахъ найнишихъ,
правдий американскій ручній и нѣжній
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
зъ фабрики Wheeler-a Wilson-a въ Нюльмъ Горку,
котрій и на послѣдній выставѣ въ Парижи прези-
вано найбольшою нагородою;
(3—10) такожь
американскій машины до шитя Howe-го
до ремѣсничого ужитку
и машины до шитя Singer-a
зъ славной фабрики саскон Клим. Миллера въ Дрезнѣ.
Части складовій тыхъ машинъ, якъ такоиы нити,
шовкы, иглы и смаровило все на складѣ.
Наука шитя бесплатна, гаранція многолѣтна.
Продажь и на сплату послиа умовы.

ФАБРИКА ДЗВОНОВЪ
Ивана и сына Антонія Серафинъ
въ Калуши (почта и стація желѣзницѣ),
надѣлена сѣребнымъ медалемъ заслуги и листомъ похвальнымъ на выставѣ рѣльничой, якъ такожь призна-
немъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломый (якъ се посвѣдчала и часописи), посѣдае на складѣ
готовый дзвоны и вырабляе якъ найкорше подѣ при-
сутними условиями дзвоны всѣлякой ваги и объема,
ручаючи за тревальность матеріалу и гармонійный звукъ.
Вирен. и Всеч. оо. приходниковъ упрашають о
лѣскавій замовленя, котрый выповняють якъ найточнѣше
оъ глубокимъ поважаньемъ
(7—36)
Иванъ и сынъ Антоній Серафинъ.

Тысячѣ, на котрыхъ вже не було надѣѣ, завдячують уздоровляючому пиву зъ экстракту солодового житѣя и тѣшатся нимъ теперь.
(Се слова высказаны неразъ самими выздоровѣвшими)
ВЫПРОБОВАНИЙ успѣхи УЗДОРОВЛЯЮЧО
въ хоробахъ обезсиляющихъ, въ загальномъ ослабленіи тѣла, въ вадахъ травленя, въ браку апетиту, при нашомъ въ хоробахъ шифъ, жолудка, грудей и легкиихъ черезъ Иоана Гоффа солодовый вытворы, увѣнчаны 58 высокими оцѣнками зъ всего свѣта, черезъ единоправдиве уздоровляюще пиву зъ экстракту солодового Иоана Гоффа, уздоровляюще солодову чоколаду и солодовый грудній бомбонъ (жадати лишь въ сн и дмъ паперѣ).

До п. и лѣвовскій знаменитый и наибольшой части издѣлѣній Европы, пива и медель ордеръ, Wien, Fabrik: Grabenhof, Bräunerstrasse, Nr. 2, Comptoir und Fabrik: Niederlage: Graben, Bräunerstrasse, Nr. 8.
Иоана Гоффа, пивоваръ, издѣлѣній золотого креста заслуги съ короля ридра высочайшъ ирусскъ, а в. ридра высочайшъ ирусскъ, а в. ридра высочайшъ ирусскъ, а в.
Дякую сердечню Иоанови Гоффови за его вынайдений и пробнований нимъ солодовый экстрактъ, бо его щасливо вынайдъ уздоровляюще пиву солодове уратувало моеиъ житѣя. Отъ року я бу нездоровъ на груди, аздаваеъ, що той бѣлъ зничать моеиъ въ интѣрности. 30 мию було що разъ горше. Мѣа домашній лѣкарь выпробовывае въеиъ срдѣтва, порадивъ менѣ наконецъ ужити экстракту солодове Иоана Гоффа. Майже безъ надѣѣ розпочавъ и нарочно менѣ курати. Ледки минувъ мѣсяць, то тѣло мое немовбы перемѣнилось; менъ збѣшло нове житѣя, менѣ неосицано лекше, якъ отъ давня менѣ не оло; разумѣея, и дальше уживаю сего курати — Слава Богу, и одервѣея. Дякую симъ п. И. Гоффови за его лѣкъ, бо бѣлъ оказався менѣ правдиймиъ добродѣтемъ. Нехай ще многоиъ лѣтъ трудится для здорья терпѣливои людскости.
В. Цигенбайнъ, реантеръ.
Unter den Linden 78.

Урядове справозданье лѣкарске
Ц. к. Дирекціи полныхъ шпиталѣвъ въ Шлезингъ: При слабости и лудковѣхъ, при хроничныхъ катаряхъ, при великой утратѣ собитъ и оубленю дѣлаю солодове пиву Гоффа — знаменитое. Въ всѣхъ тѣлѣхъ чаеиъ оказався оно напоємъ дужо радо питымъ и заключочивымъ собитъ и радий поживий и скрѣпляющій срдѣтва.
Пильцъ в. Гаерсфельдъ, Дръ Маеръ, лѣкарь региментарнаго правдийного уздоровляющего солодового пива Гоффа
Цѣны 13 еляшкѣ зр. 6:06; 28 еляшкѣ зр. 12:68; 58 еляшкѣ зр. 25:48. Отъ 13 еляшкѣ доставляемо franco до дому. При пересылкѣ зъ Вѣдья: 13 еляшкѣ зр. 7:26; 28 еляшкѣ зр. 14:60; 58 еляшкѣ зр. 29:10; 1/2 кильо солодове чоколады I зр. 2:40, II зр. 1:30, III зр. 1 (При большой скѣпчкѣ ости съ работомъ). — Солодовы бомбонъ мѣшечкѣ 60 кр. (такожь 1/2 и 1/4 мѣшечка). Нише 2 зр. чѣ розсылаеся.
Головий складъ: Львовъ: З. Рукеръ, I. Балзеръ, П. Миклошъ, Г. Блюменфельдъ, Кар. Балабанъ. Бала: Г. Забытшанъ (апт.). Вѣдья: I. Михнѣкъ Будзандъ; Ясеньскій. Черновицъ: Иг. Шинрихъ, I. Галевскій, Бр. Табаръ. Дрогобычъ: Добжанецкій (апт.). Ядловскій. Злато: О. Баленбергъ, I. Ромъ, Высочкій. Краковъ: Лѣвъ Янгъ, I. Тричнскій, В. Редикъ, Е. Штокмаръ, Е. Фухсъ, Ц. Вишневокій. (10—)

Новооткрыта торговля
СЪ МЕНЪ И ЦВѢТОВЪ
ЕДМУНДА Ф. РИДЛЯ
во Львовѣ, при Маринцкѣмъ плыцу ч. 10, напротивъ готелью
поруcae, подѣ гаранціею за доброту,
сѣмена ярины, сѣмена польній, цвѣтвой и львово-
рожъ, дерева овочевій, корчѣ, шпараги и т. п.
Цѣныици на желанье франко. (8—)

Аптека **ПЕТРА МИКОЛЯША** **во Львовѣ**
подѣ „Звѣздою“ **поруcae:**

Ольй рыбячий зъ мнوخа
свѣжій, нечищенный и вѣчимъ не заправляный, дятлого найуспѣшнѣшій для дѣтей окрофулячныхъ и терпячихъ на груди. Фляшка 80 кр.

Кава гомеопатична
дра ЛЮЦЕ (Lutze)
въ пачкахъ 1/4, 1/2 и 1 фунтовѣхъ. Фунтъ 60 кр.

КАВА ЗЪ ЖОЛУДИ
найлучшій сурогатъ правдийной кавы, дающій здоровый и пожиточный напитокъ, пакеть 10 кр.

ЧОКОЛЯДА ГОМЕОПАТИЧНА
знаменита безъ приправъ, цѣла пачка 1 зр. 58 кр., пѣвъ пачки 75 кр.

КАКАО стовченый въ порошокъ цѣле пуделко 70 кр., пѣвъ пуделка 40 кр.

Молоко гущене швайцарске знамените срдѣтво поживне для дѣтей, пушка 55 кр.

Нестля порошокъ для дѣтей
заступающій зовсѣмъ материнскій кормъ пушка 90 кр.

ЛИБИГА ЭКСТРАКТЪ ЗЪ МЯСА
въ господарствѣ необходимый для выготовленя доброго, сильного росолу, въ пушкахъ по кр. 85, зр. 1:65, 2:75 и 5:30.

ТАРИОСА P. GROULT
дающа дуже поживну гузу пачка 70 кр.

Экстракты зъ солоду
въ рѣчныхъ фабрикахъ, и пр. Schering'a, Liebo'go, Leibund'a часты и съ рѣчными додатками, якъ хи-
ниною, рыбачимъ олъсемъ, вапомъ, желѣзомъ, по 60, 90 кр. и 1 зр.

ВОДА ДО ОЧЕЙ
РОМЕРГАВЗЕНА
еляшка зр. 1:30.

Мораса плынъ
скрѣпляющій волосѣ
пѣвъ еляшки 80 кр., цѣла 1 зр. 20 кр.

Кропъ тутъ наведеныхъ есть шцъ множество иишихъ срдѣствъ до лѣченя, прирѣдбѣвъ хирургичныхъ и матеріалѣвъ.

ВИНА МОИ ЛѢЧАЩІЙ И НАПОЪ для хорыхъ и реконвалесцентѣвъ находятся на складѣ и въ всѣхъ реномованныхъ аптикахъ Галичины и Кракова, якъ такожь въ всѣхъ краяхъ коронныхъ.
Высылки почтою або желѣзницею выконуются безъ проволоки.

Дра КАРОЛЯ МИКОЛЯША
Испанскій вина лѣчничій
привзаны знаменитыми а свѣдѣствами ВП. проф. и докторѣвъ: Бесендекого, Вгаул'a von Fernwald, Sprath'a, Drgasche'go, Loginse'go, Корчиньского, Ви-
мана, Едв. Савицкого, Зембицкого, Стшеленкого, Воляна, Залозецкого, Стоклоева и Матен Якубовского отначеній, проф. хемии дра Радзисшевскимъ хемично досѣдженъ и знаменитыми узнаи:

Испанске вино хинове
для скрѣпленя.
Испанске вино хиново-жельзисте
противъ безкровности и нервовыхъ хоробѣ.
ИСПАНСКЕ
вино пейсннове
противъ недостаточного травленя.
ИСПАНСКЕ
вино пейтонове
противъ выхудѣния въ хоробахъ упертыхъ, по-
кармъ переходящій просто въ кровь.
Испанске
ВИНО РУМБАРВАРОВЕ
противъ катаривъ жолудка и кишкѣ.
Тожь само выше поименованными профессорами и лѣкарями за найлучшій признаи:

Для хорыхъ и реконвалесцентѣвъ
КОНЯКЪ GRANDE CHAMPAGNE
чверть-литрова бутелька 1 зр. 80 кр.

ВИНО ТОКАЙСКЕ СТАРЕ
чверть литр. бут. 2 зр. 50 кр.

Вино маляга старе
чверть - литрова бутелька 1 зр. 20 кр.

Вино испанске для реконвалесцентѣвъ.
чверть-литрова бутелька 1 зр.

Плястеръ на нагнѣтки Боксбергера
звѣй 35 кр.

Кровянка все свѣжа
окаянна банька 1 зр. 20 кр.

Цукорки солодовій власнй и цукорки мховй
противъ кашлеви, хрипамъ и болимъ горла
ЗЕРНЯТА АНТИКАТАРАЛЬНЙ
Дра VOSSA
пуделко 70 кр.

Правдий зернята Моризона
пара пуделокъ зр. 1:50 и 3:50.

Правдий СИРОПЪ PAGLIANO
еляшка 1 зр.

Порошки Зайдлицкй
власного вырѣбу, неуступающій жаднымъ нш-
нымъ що до лѣку, пуделко 1 зр.

Горѣвка французска зъ Бордо
спроваждена и тутъ до еляшкѣ наповнювана:
чиста 1/2 еляшки 60 кр., цѣла еляшка 1 зр.,
съ содею послиа принису В. Lee 1/2 еляшки
70 кр., цѣла еляшка 1:20.

Вода салицилева и порошокъ салицилевы
до устѣ, найлучше срдѣтво до консервованя зу-
бѣвъ и противъ немилон воиъ въ устѣ, еляшка
воды 60 кр., пуделко порошокъ 30 кр. и 1 зр.

ПОМАДА ALKALOID
найлучша помада до волоса, скрѣпляюща по-
рѣбъ и ведрержуюча выпаданье волоса, оломкѣ
60 кр.

Вода кольоньска
власного вырѣбу, дуже добра, по 60 кр. и 1 зр.
I. М. Фарны о половину моншй еляшки 50
кр. и 1 зр.

ПАРФУМЫ французскй
власного вырѣбу.
ПУДЕРЪ французскй правдийый
и власного вырѣбу.
Плынъ на отморожена, власного вырѣбу.
Оцетъ дезинфекційный, власн. вырѣбу.
Годзембина Малишевского
противъ ревматизмовъ и гостепни.
ВОДА ДО УСТѢ АНАТЕРИНОВА
власного вырѣбу, ед. 40 кр.
Ольбѣкъ зъ сосны Pinus Punitio
до ретрируваня въ воздузѣ, еляшочка 80 кр.
Глицериновй вырѣбы Зарга,
рѣжій мыла, кремы глицериновй и чиста глицери-
на.